

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 10 มี.ค. 2549	ปีที่ 37	ฉบับที่ 1378	หน้า 3
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

ไทยนิวส์ ปี 37 ค. 1378 30 มี.ค. 49 หน้า 3

มรดกภาษาชน

พรหมชาติล้านนา

ปีและเดือนที่เป็นมิตรและศัตรูกัน

คนที่จะคบหาเป็นมิตรกันหรือแต่งงานกันนอกจากจะพิจารณาอุปนิสัยแล้วมักดูจากปีเกิดและเดือนเกิดด้วย ซึ่งตำราพรหมชาติล้านนาโบราณได้กำหนดไว้ดังนี้

ปีที่ เป็นมิตรกัน

ตำรากล่าวว่า "ปีอันเป็นมิตรแก่กัน หากได้แก่ ปีไฉ่ ปีลี ปีสัน เปนมิตรกัน ปีเป่า ปีไล่ ปีเร้า เปนมิตรแก่กัน ปียี่ ปีสะง่า ปีเส็ด สามปีนี้เป็นมิตรแก่กัน ปีเหมา ปีไค้ สามปีนี้ก็หากเป็นมิตรแก่กันแลฯ" หมายความว่าคนเกิด

ปีไฉ่ (ขวด)	ปีลี (มะโรง)	ปีสัน (วอก)	เป็นมิตรกัน
ปีเป่า (ฉลู)	ปีไล่ (มะเส็ง)	ปีเร้า (ระกา)	เป็นมิตรกัน
ปียี่ (ขาล)	ปีสะง่า (มะเมีย)	ปีเส็ด (จอ)	เป็นมิตรกัน
ปีเหมา (เถาะ)	ปีเม็ด (มะแม)	ปีไค้ (กุน)	เป็นมิตรกัน

ปีที่ เป็นศัตรูกัน

ตำรากล่าวไว้ว่า "ปีเกิดอันเป็นศัตรูแก่กัน คือหากได้ปีไฉ่ ปีไล่ ปีเส็ด เปนศัตรูกัน ปีเป่า ปีสัน ปีเหมา หากเป็นศัตรูกัน ปียี่ ปีเม็ด ปีเร้า ก็หากเป็นศัตรูกันแลฯ" หมายความว่าคนเกิด

ปีไฉ่ (ขวด)	ปีไล่ (มะเส็ง)	ปีเส็ด (จอ)	เป็นศัตรูกัน
ปีเป่า (ฉลู)	ปีสัน (วอก)	ปีเหมา (เถาะ)	เป็นศัตรูกัน
ปียี่ (ขาล)	ปีเม็ด (มะแม)	ปีเร้า (ระกา)	เป็นศัตรูกัน
ปีลี (มะโรง)	ปีไค้ (กุน)	ปีสะง่า (มะเมีย)	เป็นศัตรูกัน

ปีเกิดที่เป็นมิตรกัน ผู้เขียนได้แต่งเป็นคำโคลงไว้ เพื่อให้ง่ายแก่การจดจำว่า

ปีไฉ่เกาะไล่สะง่า	สมสัน
เป่าเม็ดเปนมิตรกัน	คู่เร้า
ยี่เส็ดควรหวน	เกาะจ่อง ดีเฮย
เหมาไล่ไค้แต่เคล้ำ	เงื่อนเหง้าอติเต

และปีเกิดที่เป็นศัตรูกัน สามารถแต่งเป็นคำโคลงได้ดังนี้

บุพเพเส็ดไล่ไฉ่ ศัตรู
เป่าสันบ่เชยชู่ คู่เหมา
กฤษณไล่สะง่า ผักเงื่อน เมาเฮย
ยี่เม็ดระกาเร้า เหล่าล้วนศัตรู

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	13 0 ต.ค. 2549	37	1378	3

เดือนที่เป็นมิตรกัน

เดือนเกิดที่เป็นมิตรกัน ตำรากล่าวว่า "เดือนอันเป็นมิตรกัน คือหากได้ เดือนเคียงกับเดือนยี่ เดือนสามกับเดือนห้า เดือนสี่กับเดือนแปด เดือนหกกับเดือนสิบสอง เดือนเจ็ดกับเดือนเก้า เดือนสิบกับเดือนสิบเอ็ด" ตำราดังกล่าวเป็นของล้านนา ซึ่งการนับเดือนจะนับเร็วกว่าไทยภาคกลางไป ๒ เดือน ดังนั้นจึงไม่ควรสับสน และเพื่อให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ จะเสนอเป็นตัวเลขเปรียบเทียบไว้ดังนี้

เดือนล้านนา

เดือนไทยภาคกลาง

เคียงกับยี่

๑๑ กับ ๑๒

เป็นมิตรกัน

๓ กับ ๕

อ้าย กับ ๓

เป็นมิตรกัน

๔ กับ ๘

ยี่ กับ ๖

เป็นมิตรกัน

๖ กับ ๑๒

๔ กับ ๑๐

เป็นมิตรกัน

๗ กับ ๙

๕ กับ ๗

เป็นมิตรกัน

๑๐ กับ ๑๑

๘ กับ ๙

เป็นมิตรกัน

เดือนที่เป็นศัตรูกัน

ตำรากล่าวว่า "เดือนอันหากเป็นศัตรูกันนั้น หากได้แก่ "เดือนเคียงกับเดือนหก เดือนยี่กับเดือนเจ็ด เดือนสามกับเดือนแปด เดือนสี่กับเดือนสิบ เดือนห้ากับเดือนสิบเอ็ด เดือนเก้ากับเดือนสิบสองแลฯ" หมายความว่าคนเกิด

เดือนล้านนา

เดือนไทยภาคกลาง

เคียง กับ ๖

๑๑ กับ ๔

เป็นศัตรูกัน

ยี่ กับ ๗

๑๒ กับ ๕

เป็นศัตรูกัน

๓ กับ ๘

อ้าย กับ ๖

เป็นศัตรูกัน

๔ กับ ๑๐

ยี่ กับ ๘

เป็นศัตรูกัน

๕ กับ ๑๑

๓ กับ ๙

เป็นศัตรูกัน

๙ กับ ๑๒

๗ กับ ๑๐

เป็นศัตรูกัน

การคบกันเป็นมิตรหรือแต่งงานกัน หากลงตัวตามตำรา ก็เชื่อว่าจะทำให้ชีวิตประสบกับความเจริญไปตลอดจนกว่าชีวิตจะหาไม่

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่